

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“ СЕЛО БОРОВАН, ОБЛАСТ
ВРАЦА, УЛИЦА „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“ № 2, e-mail: ou_ot.paisij.borovan@abv.bg**

**УТВЪРДИЛ:
НЕЛИ НАЙЧОВА**

Директор на Основно училище „Отец Паисий“, село Борован

УЧЕБНА ПРОГРАМА

**ПО „ФОЛКЛОР НА ЕТНОСИТЕ – РОМСКИ ФОЛКЛОР“ –
ФАКУЛТАТИВНИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ**

ЗА 6 КЛАС

2020/2021 УЧЕБНА ГОДИНА

Хорариум часове:

34 учебни седмици по 1 час седмично – 34 часа годишно

**ИЗГОТВИЛ:
ИВА ГАЧОВСКА**

Старши учител в Основно училище „Отец Паисий“, с. Борован

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма за Факултативните учебни часове по „Фолклор на етносите – ромски фолклор“ за 5. клас е с интердисциплинарна насоченост и има допирни точки с културно образователните области „Български език и литература“ и „Музика“, като в нея са заложени изпълнението на стандарти и от областта на гражданското образование и от учебния предмет „История и цивилизации“ и „География и икономика“. Стремекът е да се възпитава ученикът в дух на етническа толерантност и уважение към традициите на всички етноси живеещи в България. Учебната програма дава възможност на учениците да придобият знания в областта на:

- ромски приказки, предания и легенди;
- календарни и семейни празници на ромите в България;
- ромска музика;

Учебното съдържание е разпределено в три ядра - „Гражданско образование“, „Социокултурни компетентности“, „Национално и културно наследство“. Те са съобразени с равнището на знанията и уменията на учениците от 5. клас и осигуряват разнообразие от теми и дейности, които доразвиват и надграждат придобитите по останалите предмети знания, умения и компетентности, свързани с опознаването на най-близката, заобикаляща ученика природна и обществена среда. Чрез този учебен предмет учениците се подготвят за по-системно изучаване на българското общество и етносите, които го съставят.

Учебният материал предлага широк кръг от дейности – слушане, разказване и съчиняване на приказки, предания и легенди, възпроизвеждане на празници, песни на песни, съчиняване на ритмични съпроводи, слушане на музика, импровизация на танцови движения. Програмата цели развитие на интелектуалната и емоционална активност на децата като превърне обучението в училище в продължение на възпитанието, което ученикът получава в семейството. Особен акцент в програмата поставят темите, насочени към формиране на толерантност.

ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ВЪВ ФАКУЛТАТИВНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ПО „ФОЛКЛОР НА ЕТНОСИТЕ - РОМСКИ ФОЛКЛОР“ В 5. КЛАС.

Учебната програма за Факултативните учебни часове по „Фолклор на етносите – ромски фолклор“ допълва учебните програми за задължителни учебни часове по Български език и литература, Музика, „История и цивилизации“ и „География и икономика“. Чрез нея се търсят по-добри резултати при изпълнение на главните цели, заложени в програмата за ФУЧ.

Чрез обучението във ФУЧ по „Фолклор на етносите - ромски фолклор“ се цели:

- Възпитаване на всички ученици в дух на етническа толерантност, търпимост и уважение към културата и ценностите на Другите.
- Формиране на система от знания за обществото, света и човека, включващи:
 - етически и естетически понятия /добро-зло, красиво- грозно и др./;
 - понятия, свързани със семейните и родови отношения / семейство, род, роднини и др./;
 - понятия, свързани с етническата и националната принадлежност / етнос, етническа група, народ, нация/;
 - понятия, свързани с етническата специфика на живеещите в България общности и др. ;
- Формиране на познавателни, комуникативни и практически умения.
- Формиране на чувство за гордост и на принадлежност към определена етническа група и към българската нация.
- Привличане и задържане на ромските деца в училище, намаляване броя на безпричинните отсъствия и повишаване на успеха по всички учебни предмети;

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентности	Знания, умения и отношения
Аз съм гражданин на моят държава	<p><i>В резултат на обучението си ученикът:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Разбира, че република България е отечество на всички българи; Опознава ромските символи/ знаме, хини, Ден на ромите/;• Умее да защитава правата та си, без да нарушава правата на другите;• Знае етническата си принадлежност и българската си национална принадлежност; Опознава етническата принадлежност на съучениците си;• Разглежда българската национална принадлежност на всички, като основа за техния безпроблемен съвместен живот;

<p>Социокултурна компетентност</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира основната етическа опозиция добро-зло и я обяснява в конкретни сюжетни ситуации; • Ориентира се в опозицията добро-зло в конкретна ромска приказка; • Открива основни белези на своята национална идентичност в изучавани литературни произведения; • Съзнава общата за всички национална идентичност в изучаваните приказки; • Ориентира се в характерни за националната и етническата му идентичност особености в изучаваните приказки; • Участва в групова дейност за създаване на игрови и сценични форми по литературни творби: чете по роли, драматизира приказки и предания, изготвя костюми за драматизация; • Различава литературни жанрове, представени по-широко в учебното съдържание ; • Разграничава в практически план приказка, легенда и предание; • Ориентира се в разликите между ромския и българския вариант на конкретната приказка; • Ученикът изразява емоционално отношение към героите и ситуациите в литературната творба;
<p>Национално и културно наследство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава и определя във времето официални и битови празници в България; Знае кои празници се празнуват от отделните етноси в България; Знае кои празници се празнуват от ромите; • Умее да защитава правата си без да нарушава правата на другите; Уважава празниците на своя етнос и уважава празниците на другите; Участва във възпроизвеждането на празниците на всички етноси; • Осъзнава българските национални празници като празници на всички етноси; • Знае обредно –обичайната същност на най-популярните фолклорно-музикални примери; • Познава и изпълнява ромски песни , свързани с Васильовден и Геръовден; Импровизира танцови движения от ромския и българския фолклор;

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

- Научава какво означава „ром“ и прави разлика между „ром“ и „циганин“; познава видовете етноси в България;
- Научава за произхода на ромите; научава за различните ромските групи в България; Научава за различните занаяти при различните ромски групи;
- Научава исторически сведения за първото заселване на ромите в България; Научава подробности за живота на циганите от групата „Миллет“;
- Научава кои са основните празници на ромите в България; Научава възраст ли ромите в Бог и какви са думите, с които той се нарича на романес;
- Научава, кои са ромските символи /научава химна на ромите/; Прочита изразителен устен преказ на приказка;
- Съставя писмен преказ на приказка; съставя съчинения по различни теми;
- Обогаत्या активния се речников запас от думи; Сравнява видове приказки; Попълва кръстословица;
- Работи в екип; Показва екипната си работа чрез различни изяви на празници, тържества, открити уроци и др.;
- Работи с правописен речник /попълва свой речник за нови думи/; работи с ромско-български речник; Прави превод от майчин език на български език;
- Чете по роли и драматизирани; Разказва моменти от приказки; Подготовка за драматизация; /Съставя приказка; Участва в ролева игра/;
- Прави сравнение с българската народна приказка /открива сходства с моменти от ромска и турска приказка, сравнява българска, турска и ромска приказка/;
- Подготвя приказката за драматизация /разпределя роли, учи текст на думи от ролята, играе роли/; Участва в представяне на предания и легенди; сравнява притча и приказка; Познава същността на легендите; записва легенди, разказани от родителите;

- Открива връзката и приликите между ромските и българските предания и легенди: Научава защо ромите почитат Банто Васил и защо ромите празнуват Васильовден три дни;
- Познава един от най-големите празници сред всички ромски групи, запознава се с традицията на този празник при ромите; научава за спецификата при празнуването на този празник; Сравнява българските популарни песни с ромските;
- Открива връзката между Васильовден при българи и роми и осъзнава етническите различия при ритуалите за празника;
- Научава за спецификата при подреждането на обредната трапеза за Василиица; откроява общото и различното при българи и роми;
- Изгражда чувство на толерантност спрямо празниците на различните етноси;
- Затвърждава знанията си за празника и обичая „Василица“, чрез участието си, заедно със своите родители във пресъздаване празника Василица ; прави възстановка на обичая „Посрещане на Банго Васил“ Научава популарна ромска песен;
- Разграничава традиционни, популярни и авторски песни; осъзнава връзката между ромската музика и живота, бита и обичаите на ромите;
- Отговаря на въпроси от учебното съдържание; състезава се и използва знанията си ; изказва мнение; дискутира, обсъжда; Подреджда пъзел;
- Наблюдава обичая, който ромите познават и спазват за празника Башнувден; запознава се с празника Башнувден при ромите;
- Анализира произхода на празника, разказва свои впечатления; Попълва празничния календар, определя значението на празника за всички роми по света;
- Открива специфичните особености в ритуала на този празник при българи и роми; разказва за празника в своето семейство Уважава традицията при другите етноси;

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ ВЪВ ФАКУЛТАТИВНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ПО „ФОЛКЛОР НА ЕТНОСИТЕ - РОМСКИ ФОЛКЛОР” В С.КЛАС.

№	Теми	Брой часове	Понятия	Забелжка
1.	Организационно занятие	1		
2.	Произход и прародина на ромите. Първи разселвания.	1	Миграция, романес, каста, месолюмани,	
3.	Преселване на ромите в Европа	1	Влашко, Молдова	
4.	Ромските групи в България	1	Йерелии, хорохане-рома, дасикане-рома, миллет, калдарашаи, рудари, дръндари, калайджии, рещетари	
5.	Преселването на ромите по време на Втората световна война	1	Арийска раса, арийци, раса, расизъм, геноцид, „Латерите на смъртта“, Хлокоост	
6.	Произход и прародина на ромите.	1		Въпроси и задачи за обобщение
7.	Приказки на ромите. Приказки за животни. Вълшебни и легендарни приказки	1		
8.	Анекдотични и новелстични приказки	1		
9.	Предания	1		Въпроси и задачи за обобщение /занимателни страници/
10.	Приказки на ромите.	1		
11.	Сватбени обичая на ромите в България - /решението за сватба, годещът/нишанът/, вечерта преди сватбата/	1	Семейн празник, нишан, къна –геджеси, сплитане, фидилес, „дон-антери“, чеиз, баак, деликанъс чей, миллинче	
12.	Сватбени обичая на ромите в България - /сватбата, сватбеното тържество, сватбата/	1	Семейн празник, нишан, къна –геджеси, сплитане, фидилес, „он-антери“, чеиз, баак, деликанъс чей, миллин	

13.	Святбени обичаи на ромите в България	1		Въпроси и задачи за обобщение
14.	Календарни празници на ромите. Зимни празници	1	Празник, Банго Васил, ихтимия, курбан-дереси, ислам, муслим, кьопри	
15.	Пролетни празници	1	Полеза, Патраги, Ерделез	Въпроси и задачи за обобщение /Забавни въпроси и игри/
16.	Летни и есенни празници. Календарни празници на ромите	1		
17.	Песните на ромите. Любовни песни	1		
18.	Святбени песни	1		
19.	Балади	1		
20.	Празнични песни	1		
21.	Ромската музика и световното музикално наследство	1		
22.	Подготовка за участие в различни празници и мероприятия. Изяви	13		Колета и Нова година - 6 ч.; 08.04. –Международен Ден на ромите – 4 ч. Др.изяви – 3 ч.
	Общо:	34 часа		